Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
P. CRUZ VILLALÓN
представено на 2 юли 2015 година [1]

Дело C-163/14

Европейска комисия
срещу
Кралство Белгия

(Иск за установяване на неизпълнение на задължения, предявен от Комисията срещу Кралство Белгия)

„Неизпълнение на задължения от държава членка — Протокол (№°7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз — Член 3 — Данъчен имунитет на Съюза — Освобождаване — Регионални данъци върху газа и електроенергията — Понятие „такси за предоставяне на комунални услуги“ — Понятие „данъци“ — Понятие „косвени данъци“ — Задължения за извършване на обществени услуги“

1. По настоящото дело Европейската комисия предявява пред Съда иск на основание на член 258, втора алинея ДФЕС за установяване, че като е отказало да освободи институциите и органите на Съюза, установени в Брюксел, от заплащането на данъци, предназначени за финансиране на изпълнението на задължения, които Кралство Белгия квалифицира като задължения за извършване на обществени услуги в сферата на доставката на електроенергия и газ, последното не е изпълнило задълженията си по член 3, втора алинея от Протокол (№°7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „Протоколът“).

2. В приложение на член 343 ДФЕС, съгласно който „Съюзът се ползва на територията на държавите членки с привилегии и имунитети, необходими за изпълнението на неговите задачи“, Протоколът предвижда, че Съюзът се ползва с данъчен имунитет. Последният се обяснява с дейността на Съюза по извършване на обществени услуги, която по принцип е с нестопанска цел и на това основание е освободена от облагане с данък [2], а също с необходимостта да се осигури независимостта на Съюза спрямо държавите членки и с принципа на равенство между държавите членки, който забранява една от тях да извлича финансова полза от присъствието на тези институции и органи на нейна територия [3].

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — *Mégret*, J., *Waelbroeck*, M., *Louis*, J.-V., *Vignes*, D. et *Dewost*, J.-L. Le droit de la Communauté économique européenne. Commentaire du traité et des textes pris pour son application. vol. 15, Dispositions générales et finales, Éditions de l'Université de Bruxelles, 1987, „Article 218“, point 8.

3 — Решение AGF Belgium (C-191/94, EU:C:1996:144, т. 19) и заключение на генералния адвокат Stix-Hackl по дело Комисия/Белгия (C-437/04, EU:C:2006:434, т. 41).

3. Настоящото дело е повод за Съда да уточни приложното поле и условията за данъчния имунитет на Съюза, който до този момент е бил предмет само на три решения [4].

I – **Правна уредба**

A – *Правото на Съюза*

4. Данъчният имунитет на Съюза е предвиден в член 3 от Протокола.

5. Той гласи:

„Съюзът, неговото имущество, приходи и друга собственост се освобождават от всички преки данъци.

Правителствата на държавите членки, когато е възможно, вземат всички подходящи мерки, за да опростят или възстановят косвените данъци или данъците върху продажбите, включени в цената на движимата или недвижимата собственост, когато Съюзът осъществява за негови официални нужди съществени покупки, чиято цена включва данъци и такси от този вид. Тези разпоредби не се прилагат по такъв начин, че да предизвикат нарушаване на конкуренцията в рамките на Съюза.

Не се предоставя освобождаване от данъците, таксите и задължения, които са свързани с такси за предоставяне на комунални услуги“.

Б – *Белгийското право*

1. Финансиране на изпълнението на задължения за извършване на обществени услуги на пазара на електроенергия

6. Постановлението от 19 юли 2001 г. относно организацията на пазара на електроенергия в регион Брюксел-столица [5] (наричано по-нататък „Постановлението за електроенергията“) предвижда изпълнението на задължения за извършване на обществени услуги. Изпълнението на тези задължения се финансира посредством налог, дължим от доставчика на електроенергия.

7. Член 24 от Постановлението за електроенергията в редакцията му, действаща към датата на съобщаване на мотивираното становище [6], гласи:

„§ 1. Операторът на разпределителната мрежа и доставчиците са съответно задължени да извършват следните определени в точки 1 и 2 по-долу обществени услуги:

1° Предоставяне на минимални непрекъснати доставки на електроенергия за потребление от домакинствата при условията, установени в глава IVa;

4 — Решения AGF Belgium (C-191/94, EU:C:1996:144), Европейска общност (C-199/05, EU:C:2006:678) и Комисия/Белгия (C-437/04, EU:C:2007:178). Решение ЕЦБ/Германия (C-220/03, EU:C:2005:748) се отнася до сключеното между германското правителство и Европейската централна банка споразумение за седалището на тази институция. Определението Ufficio imposte consumo/Комисия (2/68-IMM, EU:C:1968:50) се отнася основно до сключеното между италианското правителство и Комисията споразумение за създаването на Съвместен център за ядрени изследвания.

5 — *Moniteur Belge* от 17 ноември 2001 г., стр. 39135.

6 — А именно 27 февруари 2012 г. (вж. т. 25 от настоящото заключение).

2° Доставка на електроенергия по специална социална тарифа за населението и при условията, установени от федералното законодателство и в глава IVa;

§ 2. Institut [bruxellois pour la gestion de l'environnement] е задължен да извършва обществена услуга във връзка с насърчаване на рационалното използване на електроенергията чрез информация, демонстрации и предоставяне на оборудване, услуги и финансова помощ в полза на крайни клиенти […]".

8. Член 24а от Постановлението за електроенергията в редакцията, действаща към датата на съобщаване на мотивираното становище, предвижда следното:

„Операторът на разпределителната мрежа е длъжен да извършва и следните обществени услуги:

1° изкупуване на произведената зелена електроенергия, която нито се използва за собствена консумация, нито се доставя на трети лица в рамките на нуждите им;

2° изключителна дейност по изграждането, поддръжката и подновяването на съоръженията за обществено осветление по пътищата и в общинските зелени площи […], както и по захранването на тези съоръжения с електроенергия […];

3° изпълняване на функции на последен възможен доставчик и организиране на последваща услуга на прехвърлените към него поради тези му функции клиенти;

4° информиране на битови и корпоративни клиенти, свързани към мрежи с ниско напрежение, относно цените и условията за свързване и доставка […]".

9. Член 26 от Постановлението за електроенергията въвежда налог, предназначен да финансира изпълнението на задълженията за извършване на обществените услуги, посочени в член 24 и член 24а (наричан по-нататък „регионален данък върху електроенергията"). Посоченият член 26 в редакцията му, действаща към датата на мотивираното становище, гласи:

„§ 1. Притежаването на лиценз за доставка, издаден на основание на член 21[7], поражда задължение за заплащане на месечен данък от ползващото лиценза физическо или юридическо лице, наричано по-нататък данъчнозадълженото лице.

§ 2. Данъкът е дължим към 1-во число на всеки месец. Той трябва да бъде платен до 15-о число на следващия месец.

Данъчнозадълженото лице не дължи данък за мощността, предоставяна на клиентите за железопътната им транспортна мрежа, трамваен транспорт или метро.

§ 3. Данъкът се изчислява въз основа на мощността, предоставяна от данъчнозадълженото лице на привилегированите крайни клиенти посредством мрежи, разклонения и директни линии за 70 kV и по-малко в обекти на потребление, намиращи се в регион Брюксел-столица. […]

§ 7. Приходите от данъка се събират съответно във фондовете по член 2, точки 15 и 16 от Постановлението от 12 декември 1991 г. за създаване на бюджетни фондове […] [8].

7 — Член 21 от Постановлението за електроенергията в редакцията му, действаща към датата на мотивираното становище, предвижда, че „доставчиците трябва да разполагат с лиценз за доставка, предоставен от правителството, за да снабдяват с електроенергия привилегировани клиенти в обект на потребление, намиращ се в регион Брюксел-столица […]".

8 — Фондовете, посочени в член 2, точки 15 и 16 от Постановлението от 12 декември 1991 г. за създаване на бюджетни фондове (*Moniteur belge* от 26 февруари 1992 г., стр. 4066), са Специалният фонд за енергийно управление и Фондът за енергийна политика.

§ 8. Данъкът е дължим от януари 2004 г.“.

10. Член 26, параграф 4 от Постановлението относно електроенергията установява таблицата за регионалния данък върху електроенергията: на всеки диапазон предоставяна мощност съответства определена сума в евро.

11. До изменението си през 2011 г.[9] член 26 от Постановлението за електроенергията включва параграф 9, съгласно който „разходите, които са свързани с изпълнението на посочените в член 24 задължения за извършване на обществени услуги и които надвишават размера на събраните по силата на настоящия член данъци, се поемат от оператора на разпределителната мрежа, като се считат за оперативни разходи. Прехвърлянето на тези разходи в тарифите се урежда от федералното законодателство“.

2. Финансиране на изпълнението на задълженията за извършване на обществени услуги на пазара на газ

12. Постановлението от 1 април 2004 г. за организацията на пазара на газ в регион Брюксел-столица, предвиждащо такси за поддръжка и ремонт на мрежите в газовия и електроенергийния сектор и изменящо Постановление за електроенергията[10] (наричано по-нататък „Постановлението за газа“), също като Постановлението за електроенергията урежда изпълнението на задълженията за извършване на обществени услуги. Последното се финансира посредством налог, дължим от оператора на газоразпределителната мрежа, впоследствие от доставчика на газ.

13. Член 18 от Постановлението за газа в редакцията, действаща към датата на мотивираното становище, предвижда:

„Операторът на разпределителната мрежа и доставчиците са длъжни да извършват съответно следните определени в точки 1—3 по-долу обществени услуги:

1° предоставяне на минимални непрекъснати доставки на газ за потребление от домакинствата при условията, установени в глава Va;

2° доставка на газ по специална социална тарифа за населението и при условията, установени от федералното законодателство и в глава Va;

3° безплатна услуга за предотвратяване на свързаните с използването на природния газ рискове на заявилите желание за това домакинства […]“.

9 — Постановление от 20 юли 2011 г. за изменение на Постановлението за електроенергията и на Постановлението от 12 декември 1991 г. за създаване на бюджетни фондове (*Moniteur Belge* от 10 август 2011 г., стр. 45558) отменя член 26, параграф 9 от Постановлението за електроенергията.

10 — *Moniteur belge* от 26 април 2004 г., стр. 34281.

14. През 2006 г. в Постановлението за газа е въведен нов член 18a[11]. Посоченият член в редакцията му, действаща към датата на мотивираното становище, предвижда следното:

„§ 1. Операторът на мрежата освен това е длъжен да извършва и следните обществени услуги:

1° организиране на последваща услуга за връзка с потребителя и предоставяне на информация относно цените и условията за свързване на битовите клиенти […]“.

15. Член 20 от Постановлението за газа въвежда налог, предназначен да финансира изпълнението на задълженията за извършване на обществените услуги по членове 18 и 18a (наричан по-нататък „регионален данък върху газа“). По-нататък за улеснение регионалният данък върху електроенергията и регионалният данък върху газа ще бъдат обозначавани заедно като „регионалните данъци“.

16. Член 20 от Постановлението за газа[12] предвижда, че „разходите, свързани с изпълнението на посочените в членове 18 и 18a задължения за извършване на обществени услуги, са за сметка на оператора на мрежата, като се считат за оперативни разходи. Прехвърлянето на тези разходи в тарифите се урежда от федералното законодателство“.

17. През 2011 г. член 20 от Постановлението за газа е отменен и е въведен нов член 20 septiesdecies[13]. Член 20 septiesdecies от Постановлението за газа предвижда:

„§ 1. Притежаването на лиценз за доставка, издаден на основание на член 15[14], поражда задължение за заплащане на месечен данък от ползващото лиценза физическо или юридическо лице, наричано по-нататък данъчнозадължено лице.

§ 2. Данъкът е дължим към 1-во число на всеки месец. Той трябва да бъде платен до 15-о число на следващия месец.

§ 3. Като се спазват условията по втора алинея данъкът се изчислява въз основа на калибъра на газомерите, въведени в експлоатация от оператора на мрежата в обектите на потребление, намиращи се в регион Брюксел-столица, при крайните клиенти. Калибърът на газомера се определя от максималния дебит на газа, изразен в кубични метри в час, за който е предвиден газомерът […].

[…]

§ 7. Приходите от данъка се събират съответно във фондовете по член 2, точки 15 и 16 от Постановлението от 12 декември 1991 г. за създаване на бюджетни фондове […];

§ 8. Данъкът се дължи от януари 2012 г.“

18. Член 20 septiesdecies, параграф 4 от Постановлението за газа установява таблица за регионалния данък върху газа, подобна на тази, която е предвидена в член 26, параграф 4 от Постановлението за електроенергията.

11 — Посоченият член 18a е въведен в Постановлението за газа с Постановление от 14 декември 2006 г. за изменение на постановленията от 19 юли 2001 г. и от 1 април 2004 г. относно организацията на пазара на електроенергия и газ в регион Брюксел-столица и за отмяна на Постановлението от 11 юли 1991 г. за правото на минимални доставки на електроенергия и Постановлението от 11 март 1999 г. за установяване на мерки за предотвратяване на прекъсването на газоснабдяването за битови нужди (*Moniteur belge* от 9 януари 2007 г., стр. 537)

12 — Изменено с Постановлението от 14 декември 2006 г., посочено в предходната бележка под линия.

13 — С Постановление от 20 юли 2011 г. за изменение на Постановлението за газа (*Moniteur Belge* от 10 август 2011 г., стр. 45586).

14 — Член 15 от Постановлението за газа гласи, че „доставчиците разполагат с лиценз за доставка, за да снабдяват с газ привилегированите клиенти в обект на потребление, намиращ се в регион Брюксел-столица […]“.

II – **Досъдебното производство**

19. До 31 юли 2009 г. доставчик на електроенергия за установените в Брюксел Комисия, Съвет на Европейския съюз, Европейски парламент и Икономически и социален комитет е Electrabel. В сключения с Electrabel договор (наричан по-нататък „договорът Electrabel“) е предвидено, че регионалните данъци, дължими от Electrabel съгласно член 26 от Постановлението за електроенергията и член 20, впоследствие член 20 septiesdecies от Постановлението за газа, се поемат от Съюза. Той ги плаща на Electrabel, което от своя страна следва да ги преведе на органите на регион Брюксел-столица.

20. През юли 2005 г. обаче Комисията спира да заплаща регионалните данъци на Electrabel, тъй като решава, че е освободена от тях по силата на член 3 от Протокола. Същевременно тя иска по неофициален ред от органите на регион Брюксел-столица да я освободят от заплащането им.

21. Тъй като неформалните контакти се оказват безрезултатни, на 27 юни 2008 г. Комисията изпраща официално уведомително писмо на Кралство Белгия, в което го упреква, че нарушава член 3, втора алинея от Протокола, като прилага към институциите на Съюза член 26 от Постановлението за електроенергията и член 20 от Постановлението за газа. С писмо от 9 септември 2008 г., получено на 15 септември 2008 г., Кралство Белгия представя съображенията си по първото официално уведомително писмо.

22. На 15 април 2009 г. Комисията изпраща на Кралство Белгия второ официално уведомително писмо, заменящо първото, за нарушение на член 3, втора алинея от Протокола. Второто официално уведомително писмо е почти идентично с първото, с тази разлика, че според Комисията Кралство Белгия не изпълнява задълженията си, считано от 2001 г., а не както се посочва в първото официално уведомително писмо, от 2004 г.[15].

23. На 22 април 2011 г. Комисията предявява пред tribunal de première instance de Bruxelles иск срещу белгийската държава, регион Брюксел-столица и операторите на разпределителните мрежи за електроенергия и газ в регион Брюксел-столица — Electrabel и Sibelga. Тя иска да ѝ бъдат възстановени регионалните данъци, които е заплатила в периода 1 юли 2004 г.— 31 декември 2008 г.[16], т.е. сумата от 4 036 170,88 EUR, без да се засяга увеличението за следващи периоди[17].

24. След изтичането на договора Electrabel, институциите и органите на Съюза сключват договор с друг доставчик на електроенергия и газ — дружеството Luminus (наричан по-нататък „договорът Luminus“). За разлика от договора Electrabel договорът Luminus не предвижда институциите и органите на Съюза да заплащат регионални данъци. С три писма обаче — от 13 май и 21 октомври 2011 г. и от 2 юли 2013 г. — Luminus иска от Съюза да му възстанови регионалните данъци, които то е заплатило, т.е. сумата от 2 235 404,51 EUR, не по-късно от 14 август 2014 г.[18].

15 — Всъщност второто официално уведомително писмо се позовава на писмо, в което Комисията е поискала от органите на регион Брюксел-столица възстановяване на регионалните данъци „от въвеждането им през 2001 г.“. Ще отбележа обаче, че Комисията завършва второто официално уведомително писмо (както първото официално уведомително писмо, мотивираното становище и исковата молба) с констатацията, че Кралство Белгия не е изпълнило задълженията си по член 3, втора алинея от Протокола, като не е освободило Съюза „от данъците по член 26 от [Постановлението за електроенергията], както и по член 20 от [Постановлението за газа]“. Член 26, параграф 8 от Постановлението за електроенергията обаче гласи, че „данъкът е дължим, считано от месец януари 2004 г.“, а Постановлението за газа е прието през 2004 г.

16 — През септември 2008 г. Комисията е възобновила плащането на регионалните данъци на Electrabel и му е възстановила размера на неплатените от юли 2005 г. регионални данъци.

17 — Делото е висящо и на 21 май 2015 г. предстои да се проведе съдебно заседание за изслушване на устните състезания.

18 — Не е ясно дали Съюзът се е съобразил с искането и ако не — дали Luminus е предявило срещу него иск за плащане, каквато заплаха е отправило.

25. С мотивирано становище от 27 февруари 2012 г. Комисията посочва на Кралство Белгия, че като е отказало да освободи институциите на Съюза от регионалните данъци, предвидени в член 26 от Постановлението за електроенергията и в член 20 от Постановлението за газа, то е нарушило член 3, втора алинея от Протокола. С писмо от 23 април 2012 г. Кралство Белгия представя съображенията си по мотивираното становище.

26. Тъй като не намира за убедителни доводите на Кралство Белгия, чиято позиция остава непроменена, Комисията предявява настоящия иск.

III – **Искът на Комисията**

27. Комисията упреква Кралство Белгия, че не е изпълнило задълженията си по член 3, втора алинея от Протокола, като е отказало да освободи институциите и органите на Съюза от регионалните данъци, предвидени в член 26 от Постановлението за електроенергията и в член 20 от Постановлението за газа, и като не е допуснало да им бъдат възстановени тези данъци от регион Брюксел-столица.

28. Комисията счита, че предвидените в член 3, втора алинея от Протокола условия за имунитет по отношение на косвените данъци са налице: доставката на електроенергия и газ представлява съществена покупка, осъществена за официални нужди на Съюза.

29. Според Комисията решение Комисия/Белгия (C-437/04, EU:C:2007:178), в което Съдът отхвърля имунитета с мотива, че данъчнозадължено лице е не Съюзът, а неговият съдоговорител, не е приложимо към настоящото дело. В действителност посоченото решение се отнасяло до пряк данък, докато регионалните данъци представлявали косвен данък. Според Комисията Съюзът не е данъчнозадължено за регионалните данъци лице, но поради характера им на косвен данък и волята на белгийския законодател те на практика винаги му се прехвърлят.

30. Що се отнася до член 3, трета алинея от Протокола, който изключва освобождаване от данъци, които са свързани с „такси за предоставяне на комунални услуги“, според Комисията той не е приложим към настоящото дело. От една страна, обществените услуги, които вече били или можели да бъдат предоставени на Съюза, не били точно такива, каквито изисквала практиката на Съда. От друга страна, липсвала изискваната от съдебната практика пряка и пропорционална връзка между действителните разходи за услугите и размера на регионалните данъци.

31. Комисията моли Съда да осъди Кралство Белгия за неизпълнение на задълженията му по член 3, втора алинея от Протокола. Тя иска също да се осъди Кралство Белгия да заплати съдебните разноски.

IV – **Производството пред Съда**

32. В писмената си защита Кралство Белгия поддържа, че институциите и органите на Съюза не могат да бъдат освободени от регионалните данъци по реда на член 3, втора алинея от Протокола. То изтъква, че възприетият от Съда подход в решение Комисия/Белгия (C-437/04, EU:C:2007:178) трябва да се приложи и в настоящото дело, тъй като Съюзът не е задължено за регионалните данъци лице, че нито Постановлението за електроенергията, нито Постановлението за газа налага прехвърлянето им от данъчнозадълженото лице върху крайния клиент и че следователно прехвърлянето върху Съюза е основано изцяло на договорно споразумение. При условията на евентуалност, ако Съдът приеме, че член 3, втора алинея от

Протокола е приложим по отношение на регионалните данъци, Кралство Белгия счита, че освобождаването следва да бъде отказано на основание на трета алинея на тази разпоредба. Кралство Белгия моли Съда да отхвърли иска като неоснователен и да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

33. В писмената си реплика Комисията повтаря, че доставчикът или операторът на мрежата, дори да е данъчнозадължено за регионалните данъци лице, само осигурява тяхното събиране и прехвърля тежестта им върху крайния клиент. Що се отнася до член 3, трета алинея от Протокола, Комисията подчертава, че Съюзът не може да се ползва от каквото и да било изпълнение на задължения за извършване на обществени услуги, финансирано посредством регионалния данък върху газа, тъй като то е предназначено единствено за домакинствата, и че изпълнението на задълженията за извършване на обществени услуги, финансирано посредством регионалния данък върху електроенергията, или не представлява предоставяне на услуги, или те не се предоставят точно на него.

34. В писмената си дуплика Кралство Белгия подчертава по-специално, че не е важно да се установи дали регионалните данъци са пряк или косвен данък, тъй като, обратно на твърдяното от Комисията, не всички косвени данъци се прехвърлят върху крайния клиент.

V – **Правен анализ**

35. Преди да пристъпя към разглеждане на доводите на Комисията, струва ми се полезно да припомня накратко структурата на член 3 от Протокола, за да уточня кои са съставните елементи на неизпълнението на задължения, в което Кралство Белгия е упрекнато.

A – *По структурата на член 3 от Протокола*

36. Член 3 от Протокола прави разграничение между преки и косвени данъци. Както подчертава Съдът, първите са предмет на „безусловно и общо“ освобождаване, докато данъчният имунитет по отношение на вторите „не е неограничен“ [19]. Действително съгласно член 3, първа алинея от Протокола „Съюзът, неговото имущество, приходи и друга собственост се освобождават от всички преки данъци“: в освобождаването не се допускат никакви ограничения. Член 3, втора алинея от Протокола обаче предвижда „опростя[ване] или възстановя[ване на] косвените данъци или данъците върху продажбите, включени в цената на движимата или недвижимата собственост, когато Съюзът осъществява за негови официални нужди съществени покупки“. В него също се уточнява, че „[т]ези разпоредби не се прилагат по такъв начин, че да предизвикат нарушаване на конкуренцията в рамките на Съюза“. Следователно освобождаване от косвените данъци се предоставя единствено ако са изпълнени три условия: първо, косвените данъци трябва да бъдат заплатени при съществена покупка; второ, тази покупка трябва да бъде осъществена от Съюза за негови официални нужди; и трето, освобождаването не трябва да предизвиква нарушаване на конкуренцията [20].

37. Член 3, трета алинея от Протокола пък предвижда, че „[н]е се предоставя освобождаване“ за налозите, които са свързани с „такси за предоставяне на комунални услуги“.

19 — Решение Европейска общност (C-199/05, EU:C:2006:678, т. 31).

20 — Ще уточня, че опростяването или възстановяването на косвените данъци или на данъците върху продажбите, предвидено в член 3, втора алинея от Протокола, се прилага по отношение на всички видове покупки, включително и по отношение на доставките на услуги (решение AGF Belgium, C-191/94, EU:C:1996:144, т. 36).

38. По отношение на приложното поле на член 3 от Протокола в решение AGF Belgium Съдът приема, че „при спазване на ограниченията в член 3, втора и трета алинеи […], имунитет[ът] се отнася за всички видове данъчно облагане — пряко или косвено“ [21].

39. Ще подчертая, че понятието за данъчно облагане по смисъла на член 3 от Протокола — независимо дали става въпрос за „преки данъци“ по първа алинея от тази разпоредба или за „косвени[…] данъци или данъци[…] върху продажбите“ по втора алинея от нея — подлежи на самостоятелно тълкуване. Всъщност в същото решение AGF Belgium Съдът приема, че член 3 от Протокола е приложим по отношение на допълнителните застрахователни премии „независимо от тяхната квалификация в националното право“ (запитващата юрисдикция по съответното дело е посочила, че според нея разглежданите допълнителни премии се доближават повече до осигурителни вноски, отколкото до данъчни мерки) [22].

40. „Огранич[аването]“ на приложното поле на член 3 от Протокола, предвидено в трета алинея от същия член, се отнася до „таксите за предоставяне на комунални услуги“. Всъщност член 3, трета алинея от Протокола определя приложното поле на същия член посредством изключване на таксите за предоставяне на комунални услуги. В това отношение следва да се отбележи, че такива мерки са изключени от приложното поле на член 3, тъй като същият предвижда данъчен имунитет, и налозите, които се квалифицират като „заплащане на комунални услуги“, не могат по естеството си да бъдат данъци. Всъщност понятието за насрещна престация — за „заплащане“ — по принцип е чуждо на понятието „данък“ [23].

41. „Огранич[аването]“ на приложното поле на член 3 от Протокола, предвидено във втора алинея от същия член, според мен като че ли следва от изискването косвените данъци да са „включени в цената на движимата или недвижимата собственост“, закупувана от Съюза: косвеният данък трябва да бъде включен в цената на вещта. Всъщност условията, свързани със значението и целта на покупката (официалните нужди на Съюза), се отнасят до *конкретната* покупка, по повод на която се събира косвеният данък, а не до характера на самата удръжка: следователно става въпрос за материалноправни условия за имунитета, а не за неговата приложимост [24]. Липсата на въздействие върху конкуренцията на вътрешния пазар също може да се разглежда само като материалноправно условие.

21 — C-191/94, EU:C:1996:144, т. 20.

22 — Пак там (т. 16): „*независимо от правната им квалификация в националното право*, разглежданите налози не могат да бъдат приравнени към вноските, които се дължат от лицата, включени в социалноосигурителна схема или членуващи в социалноосигурителен орган […]“ (курсивът е мой). Както подчертава генералният адвокат Jacobs, „класификацията на налога по националното законодателство е ирелевантна. Термините „данъци“, „такси“ или „задължения“, използвани в член 3, следва да се тълкуват, имайки предвид обичайния им смисъл и с оглед на целта на разпоредбата. Това е единственият подход, позволяващ да се осигури пълното действие и еднаквото прилагане на тази разпоредба“ (заключение на генералния адвокат Jacobs по дело AGF Belgium, C-191/94, EU:C:1996:53, т. 17). Вж. също по отношение на (сега действащия) член 13, втора алинея от Протокола, отнасящ се до освобождаването от данък на длъжностните лица, решение Humblet/État belge (6/60-IMM, EU:C:1960:48): „тъй като от гледна точка на приложимото право проблемът от общо значение следва да бъде решен съгласно правото на Общността […], а не съгласно белгийското право“. По същия начин в решение Комисия/Белгия (C-437/04, EU:C:2007:178, т. 44—46) Съдът дава самостоятелно тълкуване на понятието „пряк данък“ по смисъла на член 3, първа алинея от Протокола.

23 — Както отбелязва генералният адвокат Jacobs по дело AGF Belgium, „заплащането на комунални услуги е цената, платена за конкретна услуга. Налице е пряка връзка между заплащането и получената престация […]. Не е такъв случаят обаче с данъка, където връзката между плащането и всяка получена престация е косвена и далечна“ (заключение на генералния адвокат Jacobs по дело AGF Belgium, C-191/94, EU:C:1996:53, т. 31 и 32). Разграничението между данъци и такси за предоставени услуги впрочем е добре познато в данъчното право на държавите членки: вж. в това отношение заключението на генералния адвокат Roemer по дело Van Leeuwen (32/67, EU:C:1968:2), който подчертава, че разграничението между данъците и таксите, които са само насрещна престация за услугите, предоставени от обществените институции, е познато в нидерландското, германското, френското, италианското и белгийското право; относно френското право вж. *Lamarque*, J., *Négrin*, O. et *Ayrault*, L. Droit fiscal général, 3. ed., LexisNexis, 2014, paragr. 94 et sq.

24 — Ако покупката е с незначителна стойност и по тази причина е отказан имунитет, разглежданият налог все пак не губи данъчния си характер: член 3 от Протокола е приложим спрямо него. Просто е отказан имунитет, тъй като сделката не отговаря на едно от материалноправните условия на втора алинея от него, а именно за „съществена“ покупка.

42. Следва да се подчертае, че не съществуват други изключения от приложното поле на член 3 от Протокола, освен посочените в предходните две точки. Всъщност в решение AGF Belgium Съдът уточнява, че член 3 от Протокола е приложим към „всички видове данъчно облагане“, „при спазване *единствено* на ограниченията“, предвидени във втора и трета алинея на тази разпоредба [25]. Съдът обосновава наличието единствено на тези две ограничения с текста на член 3 от Протокола, който по думите му определя имунитета „доста широко“ [26]. Струва ми освен това, че тъй като са изрични, тези две ограничения са единствените ограничения на приложното поле на член 3 от Протокола. Действително, ако волята на законодателя на Съюза е била член 3 от Протокола да допусне други ограничения, той изрично е щял да предвиди тези други ограничения, както е направил за заплащането на комунални услуги и за косвените данъци, които не се включват в цената на закупената вещ.

Б – *По съставните елементи на неизпълнението на задължения*

43. Според Комисията, като е отказало да предостави на Съюза имунитет по отношение на регионалните данъци, Кралство Белгия е нарушило задълженията си по член 3, втора алинея от Протокола.

44. Следователно Комисията трябва да установи, че регионалните данъци отговарят на условията, предвидени в член 3, втора алинея от Протокола. Тя следва да докаже, че регионалните данъци са „включени в цената“, заплатена от Съюза за доставката на електроенергия и газ, че тази доставка представлява „съществен[а]“ покупка, осъществена за негови „официални нужди“, и че не предизвиква нарушаване на конкуренцията на вътрешния пазар.

45. Кралство Белгия възразява, че член 3, втора алинея от Протокола е приложим единствено по отношение на данъците, за които Съюзът е данъчнозадължено лице съгласно националното право. Следователно в случаи като настоящия, при които Съюзът понася данъчната тежест по силата договор, сключен с данъчнозадълженото лице, имунитетът по член 3 от Протокола не бил приложим. Ето защо Комисията трябвало да докаже и че член 3, втора алинея от Протокола е приложим по отношение на данъците, чиято тежест понася Съюзът, без да е данъчнозадължено за тях лице.

46. При условията на евентуалност, Кралство Белгия възразява, че регионалните данъци са свързани с такси за предоставяне на комунални услуги по смисъла на член 3, трета алинея от Протокола и че следователно имунитетът, предвиден във втора алинея на този член, не се отнася за тях. Следователно Комисията трябвало да установи, че регионалните данъци не са свързани с такси за предоставяне на комунални услуги [27].

47. Според мен е безспорно, че трите условия за съществуването на имунитет по отношение на косвените данъци в случая са изпълнени и впрочем Кралство Белгия не оспорва, че това е така. Ето защо ще разгледам съвсем накратко тези три условия, преди да се спра на въпросите, по които страните спорят. От една страна, това е приложимостта на член 3, втора алинея от Протокола по отношение на данъците, чиято тежест понася Съюзът, без да е данъчнозадължено

25 — C-191/94, EU:C:1996:144, т. 20 (курсивът е мой).

26 — Пак там (т. 19).

27 — В това отношение ще уточня, че квалификацията, възприета в белгийското право за регионалните данъци, не би могла да помогне на Комисията, тъй като понятието за данъчно облагане по смисъла на член 3 от Протокола, както видяхме, е предмет на самостоятелно тълкуване. Затова не е от голямо значение, че белгийското право явно разглежда регионалния данък върху газа по-скоро като данък, а не като налог за предоставени услуги, с мотива че за да може той да се квалифицира като такса за предоставени услуги, би следвало услугата да е от полза на задълженото лице, разглеждано изолирано, а случаят не е такъв. Вж. становището на белгийския Conseil d'État по проектопостановлението относно организацията на пазара на електроенергия в регион Брюксел-столица, Parlement de Bruxelles-Capitale, Documents parlementaires, Session 2000/2001, document nº A-192/1-00/01, p. 64.

лице — въпрос, който заема централно място в писмените становища, както на Комисията, така и на Кралство Белгия, и от друга страна, в отговор на изтъкнатия при условията на евентуалност от Кралство Белгия довод, това е квалификацията на регионалните данъци като такси за предоставяне на комунални услуги по смисъла на член 3, трета алинея от Протокола.

B – *По условията за имунитета, предвиден в член 3, втора алинея от Протокола*

48. Следва да се припомни, че имунитетът по отношение на косвените данъци се предоставя само ако те се заплащат при съществена покупка, ако Съюзът осъществява тази покупка за негови официални нужди и ако имунитетът не предизвиква нарушаване на конкуренцията на вътрешния пазар.

49. Не се съмнявам, че в случая тези условия са налице.

50. Всъщност доставката на електроенергия и газ на четири институции и органи на Съюза е несъмнено съществена покупка; ще припомня, че висящият пред tribunal de première instance de Bruxelles спор, свързан с договора Electrabel, се отнася за сума, надвишаваща 4 милиона евро, а сумата, която Luminus иска от Съюза да му плати, е над 2 милиона евро. Струва ми се също, че покупката безспорно се осъществява за официални нужди на Съюза: без електроенергия и газ длъжностните лица и другите служители на Съюза не биха могли да работят [28].

51. Що се отнася до третото условие, свързано с въздействието върху конкуренцията, то дори не е обсъждано от страните. Впрочем струва ми се, че то би могло да се приравни с второто условие, свързано с официалните нужди за покупката: когато Съюзът закупува движима или недвижима собственост за негови официални нужди, той упражнява дейност с нестопанска цел и подобна дейност не би могла да окаже въздействие върху конкуренцията [29].

52. Накрая, ще подчертая, че трите разгледани по-горе условия са единствените, които са предвидени в член 3, втора алинея от Протокола. Всъщност в решения Комисия/Белгия и Европейска общност Съдът отбелязва, че Комисията не е установила, че отказът от имунитет би нарушил независимостта и доброто функциониране на Съюза, от съображения за изчерпателност, след като е изключил имунитета на други основания [30]. Следователно Съдът не изтъква нарушаването на независимостта или доброто функциониране на Съюза като допълнително условие за имунитета.

28 — Относно „официалните нужди“ за осъществените от Съюза покупки вж. *Schmidt*, C. Le protocole sur les privilèges et immunités des Communautés européennes — Commentaire de l'article 218 du Traité de Rome et de l'article 28, premier alinéa, du traité de fusion. — Cahiers de droit européen, 1991, p. 67—100, point 17, и *Duffar*, J. Contribution à l'étude des privilèges et immunités des organisations internationales. LGDJ, Paris, 1982, Chapitre VII, p. 291 et 292, point 341.

29 — Вж. Jean *Duffar*, посочен в предходната бележка под линия, т. 339: „загрижеността да не се наруши конкуренцията е изрично посочена в член 3, [втора] алинея от [Протокола]. Освобождаването трябва да се ограничи до дейностите, които са предмет на организацията и веднага щом границите на този предмет бъдат преминати, освобождаването губи своето значение“ [свободен превод].

30 — В решение Комисия/Белгия Съдът постановява, че освобождаването следва да бъде отказано, с мотива че от него няма да се възползва съдоговорителят на Съюза, и едва тогава уточнява, че подобен извод „не може да бъде обезсилен“ от крайната цел на член 3 от Протокола, а именно гарантиране на независимостта и на доброто функциониране на Съюза (C-437/04, EU:C:2007:178, т. 55 и 56). В решение Европейска общност Съдът отбелязва, че „във всички случаи“ Комисията не е установила, че плащането на спорното задължение би могло да наруши независимостта и доброто функциониране на Съюза (C-199/05, EU:C:2006:678, т. 43).

Г – *По приложимостта на член 3 от Протокола по отношение на данъците, чиято тежест понася Съюзът, без да е данъчнозадължено лице съгласно националното право*

53. Кралство Белгия твърди, че е изпълнило задълженията си по член 3, втора алинея от Протокола, тъй като същият се прилагал единствено по отношение на данъците, за които Съюзът бил данъчнозадължено лице съгласно националното право. Регионалните данъци обаче не били такива. Според Кралство Белгия Съюзът поемал тяхната тежест по силата на договор с данъчнозадълженото лице: т.е. тъй като се е съгласил с прехвърлянето им за негова сметка.

54. В това отношение Кралство Белгия се основава на решение Комисия/Белгия [31]. В него Съдът е постановил, че член 3, първа алинея от Протокола не предвижда никакво освобождаване в полза на съдоговорителите на Съюза. От това той е заключил, че като е отказало да освободи Съюза от регионалния данък върху недвижимото имущество, за която задължено лице е собственикът на имота и чиято тежест понася Съюзът по силата на договора за наем, Кралство Белгия е изпълнило задълженията си по член 3, първа алинея от Протокола. Прехвърлянето на данъка върху Съюза е извършено чрез договор и следователно е било израз на свободен избор от страна на Комисията.

55. В случая обаче съгласно член 26, параграф 1 от Постановлението за електроенергията данъчнозадължено за регионалния данък върху електроенергията лице е доставчикът на електроенергия, който я купува от производителя и я препродава. Съгласно член 20 от Постановлението за газа данъчнозадълженото за регионалния данък върху газа лице е операторът на разпределителната мрежа, впоследствие, считано от 2011 г., съгласно член 20п, параграф 1 — доставчикът на газ, който го купува от вносителите и го препродава. Следователно Съюзът заплаща регионалните данъци именно по реда на договорите, обвързващи го с данъчнозадължените лица. Така Electrabel, което е доставчик на електроенергия на Комисията, Съвета, Парламента и Икономическия и социален комитет до 31 юли 2009 г. и все още е техен доставчик на газ, прехвърля върху Съюза размера на регионалните данъци [32]. Luminus, което е техен доставчик на електроенергия в периода 1 август 2009 г.—31 юли 2012 г. [33], обаче не е прехвърлило регионалните данъци върху Съюза [34].

56. В това отношение Комисията поддържа, че възприетият от Съда подход в решение Комисия/Белгия не може да се приложи в настоящото дело. Тя не оспорва, че съгласно белгийското право данъчнозадължено за регионалните данъци лице е доставчикът или операторът на разпределителната мрежа, а не Съюзът. Същевременно тя по същество твърди, че прехвърлянето на регионалните данъци не произтича само от свободата на договаряне между страните, тъй като, от една страна, прехвърлянето на регионалните данъци съответства на волята на белгийския законодател, и от друга страна, регионалните данъци, като косвен данък, се прехвърлят върху потребителя. Следователно случаят по настоящото дело се отнася до косвен данък и се различава от разглеждания от Съда в решение Комисия/Белгия и отнасящ се до пряк данък случай. Да се откаже имунитет по отношение на косвените данъци, с мотива че Съюзът не е данъчнозадължено за тях лице, на практика означавало почти винаги да му се отказва имунитет по отношение на косвените данъци.

31 — C-437/04, EU:C:2007:178, т. 50 и 51.

32 — Клауза 4.2 от общите условия на договора за доставка на електроенергия с високо напрежение, сключен от Комисията с Electrabel, гласи: „нашите цени на енергията се увеличават […] от данъците, налозите, таксите, вноските, регионалните данъци, допълнителните такси и тежестите, които са ни наложени от компетентен орган, които ние можем или трябва да прехвърлим на клиентите си и които се отнасят до или произтичат от нашата търговска дейност в най-широкия смисъл на думата с електрическа енергия и природен газ, или произтичат от нея, каквито са таксата за финансирането на CREG, федералната вноска, предназначена за финансиране изпълнението на някои задължения за извършване на обществени услуги и вноската върху енергията“.

33 — Единствено за високото напрежение: за ниското напрежение (що се отнася до Парламента — за средното напрежение) Electrabel остава доставчик на Комисията, Съвета и Парламента и до днес (от материалите по делото не следва Икономическият и социален комитет да има договор за ниско напрежение).

34 — Член 3.2 от специалните условия на договора, сключен с Комисията за доставка на електроенергия с високо напрежение, предвижда, че „таксите, налозите и другите регионални и федерални данъци не могат да бъдат фактурирани“.

57. Най-напред следва да призная, че не намирам изобщо за убедителен довода на Комисията, че за косвените данъци било характерно да се прехвърлят. Въпросът не е дали косвените данъци се прехвърлят поради своя характер, а дали разглежданият по настоящото дело косвен данък, а именно регионалните данъци, се прехвърля.

58. Все пак позицията на Комисията, че имунитетът не може да бъде отхвърлен с единствения мотив, че Съюзът не е данъчнозадължено за регионалните данъци лице, заслужава според мен да се приеме поради изложените по-долу съображения.

59. На първо място, от текста на член 3, втора алинея от Протокола не следва, че за да се ползва с имунитет по отношение на визираните в същия косвени данъци и данъци върху продажбите, Съюзът трябва да е пряко задължен за тях. Действително законодателят на Съюза е можел да предвиди например, че „правителствата на държавите членки, когато е възможно, вземат всички подходящи мерки, за да опростят или възстановят косвените данъци или данъците върху продажбите, *за които Съюзът е данъчнозадължено лице*, когато за негови официални нужди той осъществява съществени покупки на движима или недвижима собственост“. Случаят обаче не е такъв. Както видяхме, тази разпоредба изисква само косвените данъци „[да са] включени в цената“, плащана от Съюза, т.е „цена[та да] включва“ косвените данъци. Следователно би било достатъчно Съюзът да плаща на практика размера на косвените данъци, за да попаднат те в приложното поле на член 3, втора алинея от Протокола, без да се поставя изискване Съюзът да е данъчнозадължено за тях лице.

60. На второ място, не може да бъде отказан имунитет с единствения мотив, че националното право не посочва Съюза като данъчнозадължено лице.

61. Всъщност белгийското право определя кое е данъчнозадълженото за регионалните данъци лице (доставчикът на електроенергия, операторът на разпределителната мрежа, впоследствие доставчикът на газ), както и данъчната им основа (осигуряването на електроенергия, калибъра на газомерите), техния размер (стойността в евро, съответстваща на диапазона на осигурената електроенергия или на калибъра на газомера) и освобожданията (освобождаването на мощността, предоставяна на клиентите за железопътната им транспортна мрежа).

62. Ето защо да се откаже имунитет, с мотива че Съюзът не е данъчнозадължено за съответния данък лице, независимо дали се касае за пряк или косвен данък, означава да се остави държавата, в която се намира седалището, да определя понятието за данъчно облагане по смисъла на член 3 от Протокола. Както видяхме обаче, в решение AGF Belgium Съдът е постановил, че понятието за данъчно облагане е предмет на самостоятелно тълкуване [35].

63. Остава да се разгледа доводът на Кралство Белгия, свързан с договорния характер на прехвърлянето на регионалните данъци върху крайния клиент. Струва ми се в това отношение, че има много причини да се съмняваме в изцяло договорния характер на тяхното прехвърляне.

64. Най-напред, възможността за прехвърляне на регионалните данъци е изрично предвидена в Постановлението за електроенергията и в Постановлението за газа. Член 20 от Постановлението за газа предвижда [36], че „прехвърлянето [на разходите, свързани с изпълнението на задълженията за извършване на обществени услуги] в тарифите се урежда от федералното законодателство“. Член 26, параграф 9 от Постановлението за електроенергията съдържа [37] сходна разпоредба. В коментара на членовете от проекта за Постановление за газа се посочва, че член 20 от него „предвижда единствено, че разходите за изпълнение [на

35 — C-191/94, EU:C:1996:144, т. 16. Вж. точка 39 от настоящото заключение.

36 — До отмяната му с Постановлението от 20 юли 2011 г. за изменение на Постановлението за газа, вж. бележка под линия 13.

37 — До отмяната му с Постановлението от 20 юли 2011 г. за изменение на Постановлението за електроенергията, вж. бележка под линия 9.

задълженията за извършване на обществени услуги] се поемат от оператора на мрежата, който може да ги *включи*, заедно с други фактории от значение за себестойността, в отправеното от него до [Комисията за регулиране на електроенергията и природния газ] тарифно предложение съгласно Кралския указ за организиране на общата тарифна структура на разпределителните мрежи“ [38]. Кралският указ от 29 февруари 2004 г. относно общата тарифна структура и основните принципи и процедури по отношение на тарифите и отчетите на операторите на газоразпределителните мрежи, извършващи дейност на белгийска територия [39], предвижда, че „при фактурирането на тарифите *се включват* тарифните позиции, свързани с данъците, налозите, допълнителните облагания, регионалните данъци и възнагражденията […]. Те *включват при необходимост*: 1° допълнителните облагания, налозите или възнагражденията за финансиране на изпълнението на задълженията за извършване на обществена услуга […]“ [40].

65. На следващо място, следва да се отбележи, че по силата на член 26, параграф 2, втора алинея от Постановлението за електроенергията данъчнозадълженото лице се освобождава от регионалния данък върху електроенергията „за предоставяната на клиентите мощност за железопътната им транспортна мрежа“. С други думи, този данък не се дължи, когато крайният клиент е оператор на железопътна транспортна мрежа: белгийският законодател по този начин всъщност е взел предвид потреблението или поне едно конкретно потребление (железопътния транспорт). От член 26, параграф 2 от Постановлението за електроенергията може да се заключи, че регионалният данък върху електроенергията цели да обложи потреблението, т.е. че е предназначен за прехвърляне върху крайния потребител.

66. На последно място, особено показателно е, че доколкото е известно на Съда само *едно-единствено* данъчнозадължено за регионалните данъци лице — Luminus, е приело да не прехвърля тези данъци върху Съюза. Комисията твърди, че е трябвало да се откаже от включването в поканите за участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки на клауза за непрехвърляне на регионалните данъци върху Съюза, тъй като никой оферент не бил склонен да приеме такава клауза. Впрочем Luminus приело непрехвърлянето на регионалните данъци само защото според Комисията погрешно считало, че самото то не дължи тези данъци. Освен това впоследствие Luminus е поискало от Съюза възстановяване на регионалните данъци.

67. Макар да е вярно, както отбелязва Кралство Белгия, че данъчнозадълженото лице няма задължение да прехвърля регионалните данъци върху крайния клиент, така или иначе, ако няма прехвърляне, данъчнозадълженото лице продължава да ги дължи на публичните органи на регион Брюксел-столица.

68. По този въпрос Комисията поддържа, че данъчнозадължено лице, което поради липса на съответна клауза в този смисъл не прехвърли регионалните данъци върху своите клиенти, трудно би понесло икономическата им тежест и би се оказало в деликатна ситуация. Кралство Белгия отговаря, че ако случаят е такъв, Комисията е възложила на Luminus т.нар. „обществена поръчка „на загуба“, и че не може да се позовава на незаконосъобразност, чийто автор е.

69. В това отношение според мен е ясно, че данъчнозадължено лице, което не прехвърли регионалните данъци върху своите клиенти, би се оказало в деликатна ситуация. То има интерес да ги прехвърли, тъй като е длъжно да ги внесе на публичните органи, дори и ако не ги прехвърли. То изглежда е принудено да ги прехвърли, ако не иска да попадне в затруднено икономическо положение.

38 — Parlement de Bruxelles-Capitale, Documents parlementaires, Session 2003/2004, document A-506/1-03/04, Commentaire des articles, art. 20 (курсивът е мой).

39 — *Moniteur belge* от 11 март 2004 г., стр. 13656.

40 — Член 9 (курсивът е мой).

70. Накрая, следва да се уточни, че случаят по настоящото дело се различава от разглеждания от Съда в решение Комисия/Белгия случай.

71. В посоченото решение Съдът е обосновал отказа за освобождаване от разглеждания данък върху недвижимото имущество с договорния характер на прехвърлянето му върху Съюза, който предполага, че Съюзът е бил свободен да откаже прехвърлянето. В настоящото дело обаче Съюзът очевидно не разполага със същата свобода да откаже прехвърлянето на регионалните данъци като тази да откаже прехвърлянето на регионалния данък върху недвижимото имущество. Действително, ако собственикът на имота бе изтъкнал прехвърлянето на тази такса като условие за подписване на договора за наем, Съюзът е можел несъмнено да се обърне към други наемодатели. По-трудно би било за него да се обърне към други доставчици на електроенергия или на газ, тъй като пазарите на електроенергия и на газ наистина са пазари, отворени за конкуренция, но броят на операторите на тях е ограничен.

72. Ето защо, без да влиза в противоречие с решение Комисия/Белгия, Съдът може да уважи молбата на Комисията по настоящото дело. Наистина в това решение Съдът е постановил, че „никакво положение на пазара не може да създаде данъчен имунитет“. Струва ми се обаче, че не икономическото положение на пазара на електроенергия и газ, а неговият характер — наистина отворен, но регулиран — ограничава свободата на избор на доставчик. Пазарът на електроенергия и газ не може да се сравнява с разглеждания в решение Комисия/Белгия пазар на недвижими имоти.

73. Като междинно заключение считам, че Комисията надлежно е доказала, че предвидените в член 3, втора алинея от Протокола условия за имунитет са налице.

Д – *По квалификацията „такси за предоставяне на комунални услуги“ по смисъла на член 3, трета алинея от Протокола*

74. При условията на евентуалност, ако се приеме, че регионалните данъци са дължими от Съюза, според Кралство Белгия те все пак би трябвало да бъдат квалифицирани като такси за предоставяне на комунални услуги. Като такива за тях няма имунитет в съответствие с член 3, трета алинея от Протокола. Поради това е необходимо да разгледам този довод, преди да мога да стигна до окончателно заключение.

75. Съдът е постановил, че един налог е „такса за предоставяне на комунални услуги“ по смисъла на член 3, трета алинея от Протокола, ако отговаря на две условия. Първо, комуналната услуга трябва да се предоставя или поне да може да се предостави на онези, които плащат таксата[41]. Второ, трябва да съществува пряка и пропорционална връзка между действителните разходи за услугата и заплатеното от получателя ѝ[42]. Ще разгледам последователно дали регионалните данъци отговарят на тези две условия.

1. По понятието за услуга, предоставена на лицата, които плащат таксата

76. Комисията поддържа, че услугите, за които се заплащат регионалните данъци, или не могат да бъдат предоставени на Съюза, или не могат да му бъдат предоставени по присъщ за него начин.

41 — Решения AGF Belgium (C-191/94, EU:C:1996:144, т. 26) и Европейска общност (C-199/05, EU:C:2006:678, т. 21).

42 — Решение Европейска общност (C-199/05, EU:C:2006:678, т. 25).

77. Що се отнася до регионалния данък върху електроенергията, изпълнението на някои от задълженията за извършване на обществени услуги, предвидени в членове 24 и 24а от Постановлението за електроенергията, е насочено, както подчертава Комисията, само към битовите клиенти и следователно Съюзът не може да се ползва от тях. Това е така например при предвидените в член 24, параграф 1, точки 1 и 2 осигуряване на минимални непрекъснати доставки на електроенергия за консумация в домакинствата и доставки на електроенергия по специална социална тарифа. Обратно на твърдяното от Кралство Белгия, не е от голямо значение дали персоналът на Съюза може да се ползва от изпълнението на тези задължения за извършване на обществени услуги: член 3 от Протокола предвижда имунитет в полза на Съюза, а не на неговите длъжностни лица и други служители. Комуналните услуги следователно трябва да се предоставят на Съюза.

78. Следователно нито осигуряването на минимални непрекъснати доставки на електроенергия за консумация в домакинствата, нито доставката на електроенергия по специална социална тарифа са комунални услуги по смисъла на член 3, трета алинея от Протокола.

79. За сметка на това ми се струва, че Съюзът би могъл да се ползва или в действителност се ползва от изпълнението на други задължения за обществени услуги от предвидените в Постановлението за електроенергията.

80. Според мен не би могло да се изключи, че изкупуването на произведената чрез когенерация електроенергия, предвидено в член 24а, точка 1 от Постановлението за електроенергията, е от полза за Съюза. Действително Комисията посочва, че институциите на Съюза разполагат със системи за когенерация. Струва ми се, че няма голямо значение дали производството на институциите е по-малко от тяхното потребление, поради което те само продават електроенергията, която са произвели чрез когенерация: достатъчно е Съюзът да може да се възползва от изкупуването на така произведената електроенергия. Не е от голямо значение също дали изкупуването на електроенергията, произведена чрез когенерация, се вписва в рамките на екологичната политика на регион Брюксел-столица: обратно на твърдяното от Комисията, изкупуването все пак е услуга, предоставяна на Съюза. Нещо повече, не е изключено в определени часове от денонощието Съюзът да произвежда повече, отколкото потребява. На последно място, предвид малките въпросни количества, продажбата на електроенергия не би могла да се приравни към търговска дейност, каквато Съюзът не може да упражнява.

81. Освен това изграждането, поддръжката и подновяването на съоръженията за обществено осветление, предвидено в член 24а, точка 2 от Постановлението за електроенергията, облагодетелства Съюза, що се отнася до осветлението на кварталите, в които се намират институциите и органите на Съюза. Естествено, от уличното осветление се ползват всички минувачи в Брюксел, а не само Съюзът. Същевременно, обратно на твърдяното от Комисията, понятието „заплащане на комунални услуги“ според мен не предполага услугата да се предоставя конкретно на онзи, който я заплаща: член 3, трета алинея от Протокола се отнася за „комуналните“ услуги, а не за услуги, които се извършват срещу предвидена в частноправен договор престация. Поради това уличното осветление като такова по принцип може да бъде комунална услуга в полза на Съюза по смисъла на член 3, трета алинея от Протокола.

82. Най-вече програмата за рационално използване на електроенергията, предвидена в член 24, параграф 2 от Постановлението за електроенергията, действително ползва Съюза. Комисията не оспорва, че институциите и органите на Съюза са се ползвали от „енергийни добавки“, предназначени например за подобряване на осветлението на дадена сграда с оглед на нейната енергийна ефективност.

83. Следователно някои от дейностите по изпълнение на задълженията за извършване на обществени услуги, финансирани посредством регионалния данък върху електроенергията, биха могли да ползват Съюза (изкупуването на електроенергията, доставена чрез когенерация) или той вече се възползва от тях (уличното осветление, програмата за рационално използване на електроенергията).

84. Що се отнася до регионалния данък върху газа, ще отбележа единствено, че изпълнението на едно от задълженията за обществени услуги, предвидени в член 18 и член 18а от Постановлението за газа, може да ползва Съюза: програмата за рационално използване на газа по член 18а, параграф 2 от Постановлението за газа. Следва да се уточни, че член 18а, параграф 2 от Постановлението за газа продължава да е в сила и може да се постави под съмнение твърдението на Комисията, че след август 2011 г. всички дейности по изпълнение на обществени услуги, финансирани посредством регионалния данък върху газа, са предназначени единствено за домакинствата.

85. Въпреки това, за да бъдат регионалните данъци квалифицирани като такси за предоставяне на комунални услуги и по този начин да попаднат извън приложното поле на член 3 от Протокола, не е достатъчно с тях да се заплащат комунални услуги, предоставени на Съюза. Необходимо е все пак да съществува пряка и пропорционална връзка между действителните разходи за тези услуги и размера на регионалните данъци. Струва ми се обаче, че в случая подобна връзка не е налице.

2. По пряката и пропорционална връзка между действителните разходи за услугите и платеното от получателя им

86. Комисията отбелязва, че регионалните данъци се изчисляват в съответствие с предоставяната на крайния клиент мощност [43]. От това тя заключава, че регионалните данъци не се изчисляват в съответствие с разходите за изпълнение на задълженията за извършване на обществени услуги, които те финансират.

87. Според мен доводите на Комисията трябва да бъдат приети.

88. Действително член 26, параграф 3 от Постановлението за електроенергията гласи, че „данъкът се изчислява въз основа на мощността, предоставяна на крайните привилегировани клиенти“. Член 20 septiesdecies, параграф 3 от Постановлението относно газа, въведен през 2011 г.[44], гласи, че „данъкът се изчислява въз основа на калибъра на газомерите, въведени в експлоатация от оператора на мрежата в обектите на потребление в регион Брюксел-столица, при крайните клиенти. Калибърът на газомера се определя от максималния дебит на газа, изразен в кубични метри в час, за който е разработен газомерът“. По силата на тези разпоредби размерът на регионалните данъци нараства с предоставяната на клиентите мощност. Разходите за предоставените на получателя услуги обаче не нарастват с предоставяната мощност. Клиент, на когото се предоставя значителна мощност, не се възползва от изпълнението на задълженията за извършване на обществени услуги в по-голяма степен, отколкото клиент, на когото се предоставя по-малка мощност: ползата от изпълнението на задълженията за извършване на обществени услуги и следователно разходите за тях няма връзка с предоставяната мощност. Следователно размерът на регионалните данъци няма връзка с разходите за дейностите по изпълнение на обществени услуги.

43 — По отношение на регионалния данък върху газа и крайните клиенти, чийто газомер е с калибър от 6 до 10 m^3/h (т.е. най-малкият наличен калибър), при условията на последното годишно потребление.

44 — Вж. точка 17 от настоящото заключение.

89. Следователно регионалните данъци не могат да се разглеждат като такси за предоставяне на комунални услуги по смисъла на член 3, трета алинея от Протокола. Действително, дори и изпълнението на някои задължения за извършване на обществени услуги, което те финансират, да се изразява в услуги, които са или могат да бъдат предоставени на Съюза, размерът им не зависи от разходите за тези услуги. Въз основа на това Комисията установява, че регионалните данъци са данъчно облагане по смисъла на член 3 от Протокола.

90. Поради това искът на Комисията следва да се уважи. В съответствие с член 138, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда Кралство Белгия трябва да бъде осъдено да заплати съдебните разноски.

VI – **Заключение**

91. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда:

1) да установи, че като е отказало да предостави на институциите и органите на Съюза, установени в Брюксел, имунитет по отношение на регионалните данъци, предназначени за финансиране на изпълнението на задълженията за извършване на обществени услуги в областта на доставката на електроенергия и на газ, предвидени в член 26 от Постановлението от 19 юли 2001 г. относно организацията на пазара на електроенергия в регион Брюксел-столица и в член 20 от Постановлението от 1 април 2004 г. относно организацията на пазара на газ в регион Брюксел-столица, предвиждащо такси за поддръжка и ремонт на мрежите в газовия и електроенергийния сектор и изменящо Постановление от 19 юли 2001 г. относно организацията на пазара на електроенергия в регион Брюксел-столица, Кралство Белгия не е изпълнило задълженията си по член 3, втора алинея от Протокол (№°7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз;

2) да осъди Кралство Белгия да заплати съдебните разноски.